

Foto Luc • archief De Plate

Hippodroom Wellington Oostende

DE PLATE

Maandblad

--- NOV. 1993

Confrerie van 't Vynckx- en Woutermansambacht
10de

VOLKSZANGFEEST

Dinsdag 10 november 1998

'Cappelrie'

Bredene-dorp

Organisatie : Confrerie VWA
m.m.v.
Korina & Ocarina
Marnixring Oostende Kustland

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de CULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.
De inhoud van een artikel weerspiegelt niet noodzakelijk het standpunt van de Kring.
Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.
Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.
De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

Secretaris	Verantwoordelijke uitgever	Penningmeester	REKENINGEN
F. HUBRECHTSSEN	A. VAN ISEGHEM	J.P. FALISE	750-9109554-54
Gerststraat 35 A	Ijzerstraat 1	H. Serruslaan 78/19	000-0788241-19
8400 Oostende	8400 Oostende	8400 Oostende	
Tel-Fax 059/50.71.45	Tel : 059/50.57.38	Tel-Fax : 059/70.88.15	

JAARGANG 27
NUMMER 11
MAAND november 1998

IN DIT NUMMER

- blz. 213 : **R. WEISE** : Zeelui van bij ons (1) - Schipper Camiel, Achiel Cogghe.
- blz. 221 : **N. HOSTYN** : Pierre Demey.
- blz. 222 : **E. SMISSAERT** : Het tramwachthuis aan de Marie-Joséplaats.
- blz. 224 : **I. VAN HYFTE** : Royalties in Oostende : 1851-1860.
- blz. 231 : **J.M. BEKAERT** : Wie was Judocus, Ignatius Balbaert ? Een antwoord.
- blz. 232 : **J.G. DE BROUWERE** : Een vissersvloot verdween.
- blz. 236 : **J. VAN OOTEGHEM** : Geschiedenis van de rechtbank van koophandel te Brugge-Oostende

NOVEMBER - ACTIVITEIT

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met dia's die doorgaat op

donderdag 26 november 1998 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6

Onderwerp : **OVER VUURTORENS EN HUN GESCHIEDENIS**

De spreker : Dhr. Freddy **PHILIPS**

Freddy PHILIPS is een free-lance kroniekschrijver en fotograaf die al meer dan 30 jaar vertrouwd is met de zee en de maritieme wereld. Hieruit volgde de medewerking aan verscheidene tijdschriften en publicaties o.a. Neptunus van onze Marine, en de samenwerking met meerdere maritieme verenigingen. Als public-relations officier, is hij tevens actief voor de Belgische Marine, haar reserve-officieren en reserve-divisies. Deze passie voor de zee zonder te vergeten de mensen die deze zee bevaren en er nauw mee verbonden zijn, werd ooit geschetst door de heer Roger MACHIELSEN, een marine-auteur, die aan hem zijn boek opdroeg met de woorden : "Aan mijn collega Saint Bernard du Spuikom, die ook geobsedeerd is door alles wat de scheepvaart en de zee betreft". Onze Kring kent Dhr. PHILIPS nog door zijn fel gesmaakte voordracht die hij voor ons in 1994 hield met als onderwerp : Belgische schoolschepen.

De geschiedenis van de vuurtorens in onze regionen is zeer nauw verbonden met het leven van haar nijvere bewoners en van de strijd die zij voerden tegen de zee.

De illustere voorgangers zoals de vuurtorens van Alexandrië of van de Romeinen, waarvan sommige nog steeds bestaan, spreken tot ieders verbeelding.

Minder bekend zijn deze opgericht in de loop der middeleeuwen zoals in Engeland en Frankrijk waar ze dikwijls verwickeld geraakten in politieke en religieuze geschillen.

Zowel bij de constructie van de torens als bij de lichttechniek hebben talrijke wetenschappers pionierswerk verricht. De Fransman A. FRESNEL, die door refracterende lenzen de lichtbundel veel verder op zee zichtbaar maakte, is een belangrijke figuur maar ook John SMEATON droeg zijn steentje bij door de bouwstenen in een bepaald verband te verwerken.

Alhoewel vuurtorens vele levens gered hebben, zijn ze ook onvermijdelijk de toeschouwer geweest van veel menselijk leed en maritieme tragedies.

De geschiedenis van onze Belgische vuurtorens gaat terug tot de vroege middeleeuwen en het typevoorbeeld is zeker deze van Nieuwpoort gebouwd in 1284, gedynamiteerd in 1914 en zeer onlangs weer opgegraven.

Al onze vuurtorens hebben echter hun wel en wee gekend. De wereldoorlogen waren voor verschillende onder hen een zwarte periode wanneer ze gedynamiteerd werden en dit niet altijd door de bezetter. De vuurtorens blijven echter hun dienst bewijzen ook al zijn ze vaak nier meer bewoond en volledig geautomatiseerd door middel van computercontrole.

Bij nacht zijn hun flitsende of vaste lichten, gekleurd of niet, de leiding van zeelui, maar ook bij dag geeft hun alignement de nodige aanwijzingen om veilig de haven te bereiken.

Deze voordracht kam tot stand dank met de welwillende medewerking van de Koninklijke Kring G. LECOINTE. Deze vzw die oudgedienden van de Belgische schoolschepen verenigt is sinds jaren actief bij de promotie van ons maritiem erfgoed en bij het onderwijs aan de Hogere Zeevaartschool.

En zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos; ook voor niet leden. Men zegge het voort !!

ZEELUI VAN BIJ ONS (1)

Schipper Camiel, Achiel COGGHE

door **Rudolf WEISE**

Camiel, Achiel Cogghe wordt geboren te Koksyde op 15 juli 1920 als jongste telg uit een Westvlaams vissersgeslacht. Zijn vader Cyriel, Odilon Cogghe is visser en afkomstig van Adinkerke, zijn moeder Elza Maria Legein is van Koksyde.

De familie Cogghe heeft haar "roots" in de Westhoek en Frans Vlaanderen. Grootvader David Cogghe was een geharde Ijslandvaarder waar hij gedurende menige campagne met de kol op kabeljauw jaagde. Het was de tijd van houten schepen, ijzeren mannen.

Ten tijde van zijn geboorte wonen zijn ouders in de omgeving van de visserskaai te Oostende. Zoals zoveel vissersgezinnen uit De Panne zijn ook zij om den brode uitgeweken naar Oostende. Wanneer de geboorte zich aankondigt trekt de aanstaande jonge moeder, zoals toen nog gebeurde, naar het ouderlijk huis om te bevallen. In juli 1923 zal in het gezinnetje een tweede zoon, Raymond; in mei 1933, een derde, Roland, geboren worden.

Als knaap loopt Camiel lagere school in het parochieschooltje op het St.Petrus- en Paulus- plein. In 1929 verhuist het gezin naar de Conterdam. Na zijn lager onderwijs, intussen twaalf jaar oud, gaat Camiel naar de "Vrije Visserijschool Paster Pype" in de St.Franciscus- straat waar hij door de "Broeders van liefde" René en Dagobert twee jaar ingewijd wordt in de kennis van kompas, instrumenten, kaartlezen, zeevaartrekenen en andere zeevaartweten- schappen. De praktijklessen: knopen maken, netten breien, zeilnaaien, kaartpassen, seinen, motortechniek en eerste hulp leert hij in de "Germaine" in de Wellingtonstraat waar toen het museum van wijlen Paster Pype gevestigd was.

Op 07 juli 1934 slaagt Camiel Cogghe met onderscheiding in het examen van leerling-schipper, examen dat wordt afgelegd in de lokalen van de Zeevaartschool op de hoek van de Zuidstraat en de Vindictivelaan. Onder zijn klasgenoten: "Zjef" Zonnekein, "Lewie" en "Guusten" Laplasse en "Guusje" Vanbillemont.

Ondertussen is vader Cogghe eigenaar geworden van de houten motortreiler O.194 "GODS GENADE", 61 brutoton groot en voortbewogen door een Deutz dieselmotor van 150 Pk. Op 20 juli monstert Camiel als scheepsjongen op vader's schip en trekt naar zee om de opgedane kennis, op een niet te zachtvaardige manier, in de praktijk te brengen beginnende onderaan de ladder. Op 16 juni 1936 ontvangt de jonge Cogghe met grote onderscheiding het "Bijzonder getuigschrift van bekwaamheid in de zeevaart en zeevisserij" nadat hij de twee examens voor beschepte jongen der nationale zeevisserij afgelegd heeft.

Nog hetzelfde jaar, koopt vader Cogghe de O.305 "PATIENCE", een stalen motortreiler van 108 brutoton aangedreven door een Deutz machine van 200 Pk. Het schip is de vijf jaar oude O.188 "St.KILDA" van reder August "Minister" Martinsen. Camiel monstert opnieuw als scheepsjongen op de nieuwe eenheid. Enkele Noordzeevisgronden beginnen hem vertrouwd in de oren te klinken: Witte Bank, Kreeftenput (Zilverpit), de Oost of de Bankjes, e.a. Hij vaart twee jaar op Spaanse- en Portugese visgronden met zijn vader als gezagvoerder, reizen van 18 dagen op tong, rog, roobaard, mooie meid (heek) en "stekkers". Ondertussen, 17 jaar oud, wordt hij bevorderd tot matroos. Vanaf 1938 zal ook zijn broer Raymond met hen meevaren. Niettegenstaande de oorlogsdreiging blijft de O.305 varen bewesten het Nauw van Kales.

10 mei 1940, de Tweede Wereldoorlog verrast de 19-jarige Camiel en zijn scheepsgezellen aan boord van de O.305 "PATIENCE" vissend in de omgeving van Bishop Rock.

Schipper Henri Verstraete wendt onmiddellijk de steven naar zijn thuishaven Oostende want de mannen zijn bezorgd over het lot van hun families. Verder dan het Franse Boulogne, waar de maritieme overheid hen vaarverbod oplegd, geraakt hij echter niet. Naarmate de tijd verstrijkt wordt het de bemanning duidelijk dat naar huis terugkeren onmogelijk zal zijn. Men besluit uit te wijken naar Engeland.

Schipper Verstraete neemt de O.200 "DE JONGE JAN", een treiler van de rederij Jan Troost, die ook in Boulogne binnengelopen is met motorpech en veel vluchtelingen aan boord heeft, op sleeptouw. De overtocht verloopt vlot. Te Newhaven krijgt hij opdracht de vluchtelingen in het westelijker Poole te ontschepen en zich vervolgens naar Dartmouth te begeven. Uiteindelijk belandt hij met zijn schip in Milford Haven op de westkust van waaruit ze enkele malen ter visserij varen.

Ondertussen zijn vader en moeder Cogghe en hun twee jongens er, samen met enkele andere vissersgezinnen, eveneens in geslaagd met de houten motortreiler O.246 "FRANS-ELZA", naar Engeland te ontkomen. Gezagvoerder aan boord is Marcel Legein zoon van de eigenaar Frans Legein. Zo wordt de familie herenigd. De vluchtelingen worden door de Engelsen goed ontvangen en de Cogghe's vestigen zich te Penzance-Newlyn in Cornwall, Forestreet 58.

Op 26 juli wordt de O.305 met haar bemanning door de Britse admiraliteit opgeëist en te Avonmouth-Bristol en te Cardiff omgebouwd om dienst te doen als "Balloon Barrage Vessel" (sperballon schip). Vanaf september 1940 geeft de Britse admiraliteit toestemming aan een aantal Belgen om dienst te doen in de Royal Navy hetzij op Britse oorlogsbodems, hetzij op het "stof van de vloot": bewapende vissersschepen, patrouilleboten, hulpschepen, e.d.

Op initiatief van Luitenant-ter-Zee Victor Billet en met de hulp van Admiraal Sir Gerard Charles Dickens ⁽¹⁾voornaamste verbindingsofficier bij de vloot wordt de "Belgian Section" van de Royal Navy (R.N.) opgericht. Het is de bedoeling Belgische bemanningen te vormen voor de dienst op zee. Zij die zich aanbieden worden vrijgesteld van legerdienst. De vrijwilligers, jonge en oudere, stromen toe. Zo ook de jonge Cogghe die zich bij de R.N meldt als "vrijwilliger voor de duur van de oorlog". Andere Belgen doen dienst bij de Royal Air Force (R.A.F.) en later bij de, in Engeland opgerichte, "Brigade Piron".

Reeds op 30 december 1940 vervoegt Camiel, samen met een vijftigtal andere landgenoten, het opleidingskamp van de R.N.: HMS ⁽²⁾ROYAL ARTHUR nabij Skegness. Het kamp is ingericht in een opgeëist Butling vakantiecentrum op de Engelse oostkust. Het centrum verschaft de nodige infrastructuur voor het opleiden van recruten: loodsens, logement, zwembaden, voetbalvelden, schietstanden, messes, een cinemazaal met 2300 plaatsen, enz...

Honderden Belgische zeelui: oud-officieren en personeel van de koopvaardij en staatsmarine en vissers zullen er hun eerste opleiding krijgen. Iedereen vangt zijn loopbaan bij de R.N. aan als "Ordinary Seaman" (lichtmatroos). De basisopleiding duurt zes weken en behelst drilloefeningen, zeemanschap, wapenkennis, schieten met draagbare wapens zoals het geweer .303 Lee Enfield en het .303 Brengun-machinegeweer, het vlagge- en lichtseinen, roeien, sport, enz...Ze krijgen er ook nog les in de Engelse taal. Dit is noodzakelijk gezien het internationaal gezelschap: Belgen, Fransen, Noren, Denen, dat er opgeleid wordt.

Op 13 februari 1941 zit de opleiding in Skegness er op en 's anderendaags moet Camiel zich melden in Lochinvar voor zijn verdere opleiding tot "Able Seaman" (volmatroos). Hij blijft er tot 30 april 1941. Op 01 mei meldt hij zich in de marinebasis HMS OLIO, Barrow-in-Furnes, benoorden s Ship.Fleetwood aan boord van de hulppatrouilleboot HMS ELECTRA II. Het is een Britse gewapende treiler onder bevel van Luitenant RNR ⁽³⁾Trilfall. Vanaf 01 juli 1941 tot 04 juli 1943, wordt HMS IRWELL de basis van Cogghe's schip. Op 16 mei 1943, enkele maanden nadat ook zijn

(1)"Les Ancêtres de la Force Navale blz. 467 en volgende

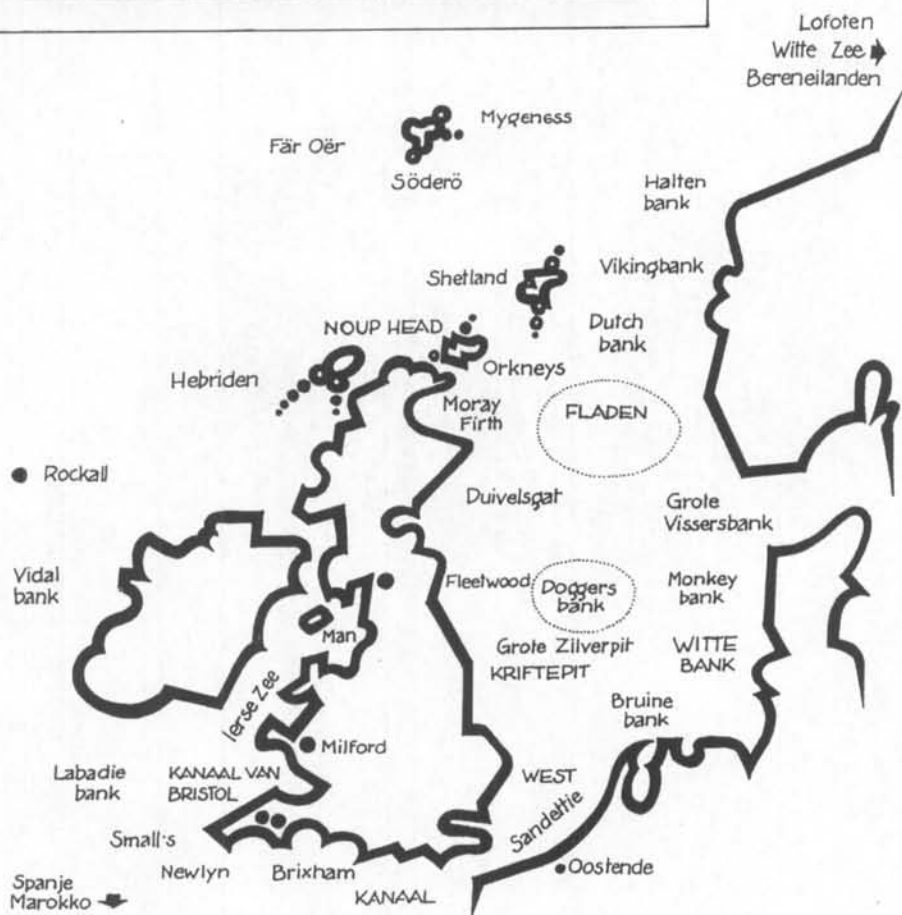
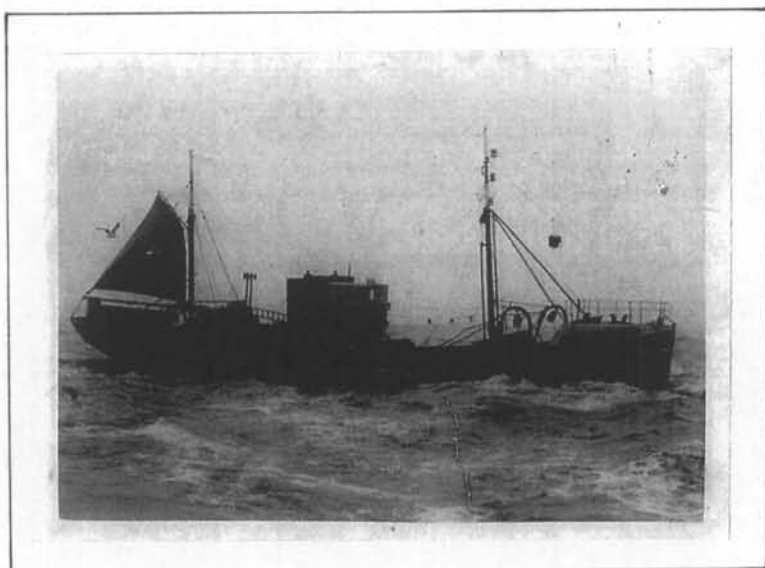
(2) HMS : His Majesty's Ship

(3) RNR : Royal Navy Reserve

Kwartiermeester Camiel Achiel COGGHE.
Stamnummer RN. - D / S.B. / JX 70.

DE O.218 "PATIENCE" OP VISGRONDEN IN DE NOORDZEE

broer Raymond de R.N. vervoegt heeft, wordt de familie Cogghe in rouw gedompeld. Vader Cyriel overlijdt. Camiel zal na de oorlog het lichaam van zijn vader repatriëren en te rusten leggen in Vlaamse grond.

Op 05 juli van hetzelfde jaar moet hij zich melden in het grote arsenaal van Devonport bij Plymouth in de marinebasis HMS DRAKE voor een duur van drie weken. Vervolgens maakt hij van 27 juli 1943 tot 23 januari 1944 deel uit van de bemanning van de "KERNOT" (ex loodsboot 16) op de marinebasis HMS EAGLET te Liverpool. Op 04 oktober wordt hij bevorderd tot "Leading Seaman" (kwartiermeester). 's Anderendaags meldt hij zich terug in Devonport, op de marinebasis HMS DRAKE, waar hij blijft tot 10 mei 1944.

Op 11 mei wordt hij gedraft naar de K.193 "BUTTERCUP", een door Belgen bemande korvet, gestationeerd op de marinebasis HMS EAGLET te Liverpool. Ook een tweede korvet de K.226 "GODETIA" wordt door Belgen bemand. Deze korvetten van het Flowertype, gebouwd op Engelse scheepswerven, varen onder dubbele vlag: de Belgische en de Engelse, meten 850 ton, halen een snelheid van 18 knopen en voeren een bemanning bestaande uit zes officieren en tachtig onderofficieren en matrozen. De bewapening bestaat uit een kanon van 4" op de voorplecht, een 2 pounder A.A. (anti aircraft-luchtafweer) in een geschutstoren achteraan, verschillende mitrailleurs .30 en .50 en dieptebommen voor de onderzeebootbestrijding.

Camiel neemt met dit schip op 06 juni 1944, D-day, deel aan de operatie OVERLORD, de historische landing op de Normandische kust waaraan meer dan 5000 schepen van alle slag deelnemen. De bevrijding van Europa is ingezet. Voor de jonge marineonderofficier een onvergetelijke gebeurtenis en een hoogtepunt in zijn zeemansloopbaan. De "BUTTERCUP" wordt belast met escorteopdrachten waarbij ze opererend uit Southend-on-Sea in zuidoost Engeland en vaak in bar slecht weer, 200 Britse schepen begeleiden naar het oorlogstoneel. Deze vaartuigen zijn "Colliers", kolenboten die uit de koolmijnen van Wales de grote elektrische centrales van Londen bevoorraden. Het zijn eenvoudige kustvaarders van 1500 ton die nu afgeladen vol soldaten naar de Franse kust begeleid worden. Het konvooi vaart onder de Britse kust en zijn luchtdekking, draait vervolgens ter hoogte van het eiland Wight pal zuid en stevent zo op het Normandische strijdtoneel af.

Op 04 augustus 1944 verneemt kwartiermeester Cogghe op de marinebasis HMS DRAKE zijn overplaatsing naar de marinebasis HMS EPPING in Harwich op MMS 188 ⁽¹⁾(Motor Minesweeper), één van de negen mijnveegers van de 118e mijnveegflottielje. Deze staat onder bevel van Lieutenant-Commander RNR L.F. Petitjean. Petitjean vervoegt de R.N. op 05 september 1941. Hij is kapitein ter lange omvaart, oud-officier van de staatspakketboten en krijgt in maart 1943 het commando over het 118e. Tussen 28 mei 1942 en 05 oktober 1944 opereert het 118e in de Noordzee waar het mijnveegoperaties uitvoert in de sector Harwich-Lowestoft.

Bij de bevrijding van België krijgt de flottielje opdracht de Schelde, belangrijke aanvoerweg voor de geallieerde bevoorrading, te zuiveren van mijnen. Tussen 05 oktober en einde november zuivert het 118e de toegangswegen tot de Schelde. Vanaf 09 januari 1945 wordt, onder het vuur van de Duitse vergeldingswapens V1 en V2, de Schelde zelf gezuiverd van mijnen. Nadien volgt veegwerk op onze kust. Onze territoriale wateren dienen ook van mijnen gezuiverd. Tijdens beide opdrachten vernietigt de flottielje maar eventjes 374 zeemijnen.

Op 01 februari 1945 vinden we kwartiermeester Cogghe en zijn schip terug op de marinebasis HMS PEMBROKE waar zij zullen blijven tot 01 november. Begin januari 1946 is hij terug te Oostende waar hij door de R.N. overgedragen wordt aan de Belgische overheid en waarna hij in de HMS ROYAL EDMUND II, op de hoek van het St.Pieters-en Paulusplein en de Paster Pypestraat gedemobiliseerd wordt. Camiel is terug waar het allemaal begon, de cirkel is rond.

Eind 1945 is de familie Cogghe-Legein ook uit Engeland teruggekeerd. Het gewone leven herneemt stilaan zijn gang.

(1) De latere M 942 van de Belgische Zeemacht

Ondertussen, hij moet zijn schade inhalen, leert hij tijdens een verlof waarbij hij een bezoek brengt aan zijn familie in De Panne zijn toekomstige echtgenote Julienne Marie Timmerman kennen. Het meisje komt uit een bakkersgezin en is afkomstig van De Panne. Op 16 oktober 1945 treden ze in het huwelijk. Het gezin wordt verrijkt met twee zonen: Arthur (1949) en Wilfried (1953) en een dochter Viviane (1957).

Camiel begint onmiddellijk aan de voorbereiding voor het verwerven van het brevet van schipper. Reeds op 14 februari 1946 heeft hij het "Brevet van Schipper ter Visserij 2e Klasse" op zak. De, ondertussen door de R.N. vrijgegeven, O.305 "PATIENCE" wordt terug bedrijfs- klaar gemaakt voor de visserij. Het schip wordt ook hernummerd. Het wordt de O.218. Camiel monstert aan als matroos en wordt na een paar maanden voor korte tijd stuurman. Tussen 07 februari en 05 maart 1947 vaart hij opnieuw als matroos maar daarna wordt hij als schipper aangemonsterd. Eindelijk voert hij "zijn" schip. Zijn broers Raymond en Roland maken deel uit van zijn bemanning. Ze varen respectievelijk als scheepsjongen en stuurman.

De vangsten zijn overvloedig want in de oorlogsjaren is het visbestand flink aangegroeid. Wie herinnert zich niet dat de haring aanspoelde op het strand waar ze met de blote hand kon gevangen worden. Mooie liedjes duren echter niet lang, de miraculeuze vangsten worden al spoedig zeldzamer. In 1949 neemt Camiel drie maanden verlof om zich aan zijn oude Paster Pypeschool voor te bereiden op het examen van "Schipper ter Zeevisserij 1e Klasse", examen waarin hij op overtuigende wijze slaagt. Camiel wordt opnieuw gezagvoerder op de O.218. Onder de ongeveer dertig kandidaten die aan het examen deelnemen: Basiel Haelewyck, Maurice Cloet, Robert Verbiest, "Teur" Laplasse, Engel Butseraen, "Toone" Beyen en Georges Vilein.

De vistechiek evolueert en moderniseert. De navigatiehulpmiddelen en deze voor de opsporing van de visbanken groeien uit tot een indrukwekkende verzameling electronisch vernuft van ontstellende nauwkeurigheid. De hefboom voor de bediening van de omkeer- koppeling maakt plaats voor een klein hefboompje waarmee de hydraulische keerkoppeling van op afstand bediend wordt.

De visvangst kent hoogten en laagten. Men maakt goede en minder goede reizen, soms ook ronduit slechte. Camiel loopt in die tijd meerdere keren de thuishaven binnen met 10 ton tong aan boord. Als de tijd er is jaagt hij op haring.

Halfweg 1968 legt Camiel de visserij stil. De "PATIENCE" wordt verkocht. Hij vaart vervolgens een kleine twee jaar als kapitein op de "AVANTI II" een Essotanker die voor de firma Aspeslagh tussen Antwerpen en Oostende pendelt.

Camiel verkent nu nieuwe horizonten. In 1970 treedt hij in dienst van de baggerfirma Decloedt en Zonen als matroos. Hij maakt deel uit van de bemanning van de hopperzuiger "VLAANDEREN I" die bedrijvig is op de Vlaamse kust. Na drie maanden wordt hij stuurman en in 1975 wordt hij bevorderd tot kapitein. De firma werkt ook in Libië met de "VLAANDEREN 14" waarop Camiel eerst stuurman en later kapitein wordt.

Het aflossen van de bemanningen gebeurt per vliegtuig: Zaventem, Zurich, Tripoli en dan moeten ze nog 800 km. vliegen met een tweemotorige Fokker om hun bestemming te bereiken. Hij zal bij de firma Decloedt in dienst blijven tot zijn opruststelling op 30 april 1982, jaar waarop zijn avontuurlijke en welgevlude loopbaan als zeeman een einde neemt.

Camiel Cogge is drager van volgende militaire eretekens:

-Het "Zee-ereteken" met volgend citaat:

"Heeft zich vrijwillig voor de Belgische Sectie van de Royal Navy aangegeven waar hij sinds het begin der vijandelijkheden meer dan twee jaar goede en trouwe diensten heeft bewezen".

-De "1939-45 Star".

-De "Atlantic Star".

-De "Defence Medal".

-De "War Medal 1939-45".

K193 - HMS. BUTTERCUP

Deze Korvet van de Flowerklasse wordt samen met haar zusterschip Godetia bemand door zeelui van de Belgian Section van de Royal Navy tijdens WO II. Zij escorteren konvooien in de Atlantische Oceaan en nemen op 06 juni 1944 deel aan operatie "Overlord", de historische landing in Normandië. Kwartiermeester C.Cogghe maakt tussen 11 mei en 04 augustus 1944 deel uit van haar bemanning.

M188 (MSC)
(ex- HMMS 188) BRITSE "MOTORMINESWEEPER 105' " - Klasse
Kustmijnenveger - Dragueur de mines côtier - Coastal minesweeper

Gebouwd bij / Chantier / Builder	:	Wilson Noble, Fraserburgh, UK	
Tewaterlating / Lancement / Launched	:	05 Mar 1942	
Indienstname / Commissionement / Commissioning	:	25 May 1942	
WATERVERPLAATSING / Déplacement / Displacement	:	163 T (*175 T)	
Afmetingen / Dimensions / Dimensions	:	36,37m x 6,86m x 2,60m	
Machines / Machines / Engines	:	1 Diesel "NATIONAL", 375hp; 22 T fuel	
Schroeven / Hélices / Screw	:	1	
Snelheid / Vitesse / Speed	:	11 Kn - 9 Kn (MCM)	
Bewapening / Armement / Armament	:	1 x I 20mm OERLIKON, 2 x I 12,7mm	
Bemanningsleden / Equipage / Crew	:	2 Off + 18 bemanningsleden - <i>hommes d'équipage</i> - crewmembers.	
Actieradius / Rayon d'action / Range	:	2950 NM / 9 Kn.	
Opmerkingen / Remarques / Remarks	:	<i>Cfr. : "M942"</i>	
Curriculum vitae	:	25 May 1942 - 08 May 1946 : "HMMS 188"	Royal Navy
	:	08 May 1946 - 1950 : "M188"	Belg. Marine

-De "Herinneringsmedaille van de oorlog 1940-45 met twee elkaar kruisende bronzen ankers".

-De "Medaille van de Vrijwilliger 1940-45".

-Het "Oorlogskruis 1940 met palm" met volgend citaat:

"Oorlogsvrijwilliger vanaf december 1940. Vervulde op bijzonder schitterende wijze zijn plicht in moeilijke en gevaarvolle omstandigheden gedurende mijnveegoperaties in de Noordzee en de Scheldemonding. Was steeds op de bres voor het vervullen der hem toevertrouwde opdracht. Plichtbeseffend kwartiermeester en een voorbeeld voor zijn minderen".

-De "Naval General Medal Minesweeping 1945-51".

-De "Gouden medaille in de Kroonorde".

-De "Medaille van de militair, strijder van de oorlog 1940-1945".

-De "Orde van Leopold II met twee gekruiste zwaarden met staafje 40-45 in zilver".

Camiel, Achiel Cogghe wordt aan de liefde van de zijnen ontrukkt te Oostende op 23 februari 1993, 72 jaar oud. Een goed en nederig mens, een schitterende zeeman die steeds handelde overeenkomstig de hoogste militaire en burgerlijke waarden en tradities van goed zeeman- schap, een goede echtgenoot en vader is niet meer. Ik beschouw het als een voorrecht dat ik zijn vriend mocht zijn. Wij blijven hem gedenken.

Bronnen:

Bibliografie-Archieven-Foto's:

- "Les Ancêtres de notre Force Navale" van Louis Leconte: ereconservator van het Koninklijk Legermuseum, lid van de Marineacademie.
- "Fotoboek Belgische Zeemacht"-L. Vanginderen en C. Delgoffe.
- Contactblad Vrije Visserijschool "Paster Pype" nr. 8 van april 1986.
- "De Oostendse Visserij"- Roland Desnerck, blz. 147.
- Familiearchief van de familie Cogghe.

PIERRE DEMEY

In het artikel "100 jaar bijzondere dienst der kust" in het oktober '98 nummer lezen we over het borstbeeld van ingenieur Pierre DEMEY in het Museum voor Schone Kunsten te Oostende.

Het beeld berust in de reserves van het museum. Het staat trouwens afgebeeld en beschreven in de in 1988 verschenen catalogus van de sculpturenverzameling van het Museum waarmee deze verzameling ontsloten werd (exemplaar in de Stadsbibliotheek, fonds Ostendiana).

Het is dus geenszins vergeten.

Het museum bezit wel meer portretsculpturen, maar dergelijke beeldhouwkunst heeft eerder een documentaire waarde dan een functie als permanent expositiestuk. Zo werd het tijdens de voorbije decennia reeds tweemaal uitgeleend aan Brugge voor tentoonstellingen over de haven van Zeebrugge.

Norbert HOSTYN

HET TRAMWACHTHUIS AAN DE MARIE-JOSÉPLAATS

door Emile SMISSAERT

Om het ronduit te zeggen : ik noem het een zeer geslaagde, esthetisch en urbanistisch verantwoorde renovatie, een realisatie waarvoor én het stadsbestuur én de directie van "De Lijn" (want het was een gezamenlijk voornemen) een dikke pluim verdienen ! Ware het wachthuis - vermolmd, totaal vervallen en niet meer te redden - vervangen geweest door iets modern - en men zal dat, denk ik, ook wel overwogen hebben en er bestaan misschien tekeningen of schetsen van, ik weet het niet - dan was het Marie-Joséplein een essentieel bestanddeel van haar charme ontnomen ! Zover kwam het niet, wel integendeel. Anderen - en niet van de minsten - zagen in, erkenden tijdig dat dan een misrekening van formaat ware geschied, dat dan dit kleurige, naar groen en bloem geurende, met bomen verfriste plein in haar eigenste eigen ware geraakt geworden....Zover kwam het niet, een flater werd vermeden.

Heb jij al staan wachten aan dit vernieuwde wachthuis ? Kom maar eens dichterbij. Het nieuwe gebouw lijkt sprekend op het oude, op enkele kleine verschillen na, nodig voor het op een meer moderne, op een efficiëntere manier gebruikmaken van haar bestemming. Nog vòòr de afbraak van het oude gebouw was de voorstoep aanzienlijk in ruimte vergroot en dit is zo gebleven. Nieuw is dat de loketruimte van rechts naar links, daar waar de stoep het breedst is, overgebracht is. Middenin, in een open maar tegen de regen beschutte plaats, bevinden zich stenen blokken om op te zitten, daar waar vroeger een ongerieflijke, gekromde houten bank in voorzag. Nieuw is, vlak daarachter, een gebogen, metalen hekken en barrières in glas waarachter toegang voorzien is op de trap naar beneden waar een openbaar, eigentijds toilet weer open is na vele jaren sluiting. Sta me toe ietwat uitvoerig het daaraan gewijde artikeltje, verschenen in het dagblad "Het Laatste Nieuws" (7 juli 1998, p. 15), aan te halen. Dit toilet "(...) is toegankelijk tot en met 30 september 1998. En volgend jaar 1999 vanaf de eerste week vòòr Pasen, dagelijks van 10 tot 12.30 en van 13.30 tot 18 uur, ook tijdens de schoolvakanties, weekend en op feestdagen. De toilet dame kan voor de rest zelf bepalen of ze al dan niet de deuren opent (...)" . Trouwens, ook elders in stad heeft de stad Oostende vier miljoen klaar om nieuwe openbare toiletten te bouwen, weer iets waar al jaren vraag naar is en wat blijkbaar pas nu kan ingewilligd worden. Maar beter laat dan nooit. Oostende fleurpt op, hier en daar is het al goed merkbaar en het verdient geboekstaafd te worden.

Want hoe vreemd ook, aan de nieuwbouw van het tramwachthuis aan de Marie-Joséplaats is bij mijn weten nagenoeg geen ruchtbaarheid gegeven en er is ook geen officiële plechtigheid aan vooraf gegaan. Jammer.

Het wachthuis is op zijn mooist in het schemerdonker wanneer de openbare verlichting van het plein nog niet aangestoken is. Bij valavond of 's morgens vroeg, op zijn Oostends "bie doenkeren en kloaren". Aan de zijwanden, drie in aantal, van het gekanteelde dak, aan het plafond van het op zichzelf staande gebouw zijn zes lichten aangebracht. Wanneer de straatverlichting nog niet in werking is gebracht, is de verlichting buiten en binnen het tramwachthuis reeds aan en aldus komt dit gebouwtje nog beter tot zijn recht.

Als de tram zelf aankomt, richting Knokke of richting De Panne, komt er leven en beweging. 's Morgens vroeg met mate, tenzij heel wat leerlingen voor de scholen mee zijn want het jonge volk zorg voor deining. Bij valavond wat meer, want dan moet heel wat cliënteel, gedeeltelijk wast gedeeltelijk occasioneel, weggevoerd worden uit het hart van onze Stad aan Zee. Juist door het behouden van de cottage-stijl van het heropgebouwde tramhuis, weet de Marie-Joséplaats te Oostende haar attractieve eigenheid te behouden. Ook de uurregeling varieert. Tijdens de

In en om het kerkje van Ensor

**De Onze-Lieve-Vrouw-ter-Duinenkerk
te Mariakerke**

Freddy Dufait

In en om het kerkje van Ensor

De Onze-Lieve-Vrouw-ter-Duinenkerk te Mariakerke

Freddy Dufait

Het boek

Wanneer u het Duinenkerkje, zoals de Onze-Lieve-Vrouw-ter-Duinenkerk gemeenzaam wordt genoemd, bezoekt, dan zal u zeker bekoord zijn door dit kleine kerkje. Het is wonderlijk welke rust en kalmte uitgaat van deze plaats, die nochtans gelegen is tussen twee drukke invalswegen van Oostende.

Wat bezorgt zo'n plaats nu juist dergelijk uniek karakter? Is het het polderlandschap of juist de aangrenzende duinenrij? Is het het kerkje of enkel de kleine, intieme begraafplaats die het kerkje omringt? Ieder zal wel zijn eigen voorkeur hebben, maar niemand zal ontkennen dat juist de totaliteit van deze locatie er het nodige karakter aan schenkt. Het mag dan ook niemand verwonderen dat de kerk, haar begraafplaats en het landschap errond voorwerp waren van 4 afzonderlijke beschermings-K.B.'s.

Zo'n unieke samenloop van omstandigheden kan onmogelijk aan het oog van de kunstenaar ontsnappen. De uitstraling van deze beschermde site is bijna magisch. Ze inspireerde honderden schilders tot het uitleven van hun emoties.

En juist daarin schuilt het unieke van dit boek, want neen, dit boek is geen geschiedkundig boek rond de kerk, het is geen kunstboek, noch een gelegenheidsuitgave naar aanleiding van een of andere herdenking. Het boek is een totaalproject; het geeft u aan de hand van foto's, documenten, maar vooral schilderijen en grafisch werk op een voortreffelijke wijze een overzicht van de evolutie van de Duinenkerk.

Dat het merendeel van deze uitgave gewijd is aan de wijze waarop de kunstenaars de omgeving 'in kaart brachten', mag hen die de auteur kennen niet verwonderen. Als secretaris van *Vrienden van de Stedelijke Musea* is Dhr. Dufait een liefhebber en kenner van de Schone Kunsten. Dit werkstuk van zijn hand toont op een unieke wijze aan hoe kunstenaars, hoe eigenzinnig ze ook mogen zijn, toch kinderen zijn van hun tijd. Aan de hand van hun werken kan immers, op bijna minitieuze wijze, de geschiedenis van deze kerk verhaald worden. De wijzigingen aan de toren, de gevolgen van de oorlog, de uitbouw van de begraafplaats,... allen zijn ze te volgen in de in het boek gepresenteerde collectie. Het oeuvre van Ensor vormt een bijzonder deel. Niet alleen omwille van de persoonlijke appreciatie van de auteur voor de figuur van Ensor, maar vooral ook omwille van de kwaliteit van de impressies. Terecht kan dit boek dan ook een lofzang op zowel het Duinenkerkje en haar omgeving als op Ensor genoemd worden.

Op die wijze vormt dit boek een historisch document. De enorme energie die haar auteur eraan besteedde, levert ons een boeiend portret van een innemende omgeving in een tijdloos kader. Ik laat het oordeel aan de lezer, hoewel ik ervan overtuigd ben dat u dit werk meermaals voor studie of plezier ter hand zal nemen.

Geert Lambert, Schepen voor Cultuur, Oostende

Inhoud

- Voorwoord door Geert Lambert, Schepen voor Cultuur, Oostende
- De Onze-Lieve-Vrouw-Ter Duinenkerk : een historische schets
- De omgeving van het kerkje in "de tijd van toen", de woningen en hun bewoners
- Het kerkje in Ensors leven : anekdotes, schilderijen, etsen en geschriften van Ensor die verband houden met het kerkje, Ensors strijd voor het behoud van het kerkje.
- Diverse kunstenaars uit hun liefde voor het kerkje

Over de auteur

Freddy Dufait werd op 13 maart 1938 geboren in Oostende. In Torhout behaalde hij zijn onderwijzersdiploma en zijn diploma hogere opvoedkundige studies (DHOS). Tijdens zijn loopbaan als leraar basisschool was hij jarenlang secretaris van de pedagogische en syndicale commissie van het Christen Onderwijsverbond (COV) West-Vlaanderen. Daarnaast publiceerde hij in onderwijstijdschriften heel wat artikels over kunst en verleende hij zijn medewerking aan talrijke educatieve pakketten over kunst. Freddy Dufait was ook actief als voorzitter en secretaris in cultuur- en handelskringen. Momenteel is hij secretaris van de Vrienden van de Stedelijke Musea Oostende. Hij is een fervent verzamelaar van de Oostendse meester James Ensor. Zijn Ensor-passie zette hem ook aan tot het schrijven dit boek.

Technische Gegevens

Formaat : 32 x 25 cm

Omvang : ca 144 blz.

Papier : kunstdruk 150 g / m²

Kaft : harde kaft met opdruk in goud en stofwikkeldruk in vierkleurendruk.

Illustraties : ca 150 waarvan velen in vierkleurendruk.

Verschijningsdatum : 19/12/1998

Oplage : slechts 950 genummerde exemplaren

Verkoopprijs : 1450 BEF tot verschijningsdatum, 1595 BEF daarna.

Luxe-editie

Voor vlugge beslissers is er een luxe-editie op 50 Romeins genummerde exemplaren. Deze uitgave bevat een originele ets van het Duinenkerkje door Roland Devolder. Deze ets werd door hem getekend en genummerd in potlood en de plaat werd na druk vernietigd. Het boek wordt aangeboden in een luxe-inbinding. Alleen de eerste 50 aanvragers komen in aanmerking. Verkoopprijs : 4950 BEF

Het boek is verkrijgbaar in elke boekhandel.

Uitgeverij Van de Wiele BVBA
Jakobijnessenstraat 5
B-8000 Brugge

wintermaanden rijden trams om het half uur richting oostkust en westkust. In het tussenseizoen wordt het aantal opgedreven tot om het kwartier. En tijdens het hoogseizoen draait de dienst op zijn maximum : om de tien minuten rijdens de dikwijls bont-met-reclame-getooide trams op en af de kustlijn. Zoals Raymond VANCRAEYNEST zijn geschiedenis van dit vervoer betitelde : "De Tram maakt de kust" (in eigen beheer uitgegeven in 1985).

Ik weet het, aan het Marie-Joséplein is ook begin- en eindpunt voorzien van twee stadsbuslijnen die de verbinding verzekeren met de Vuurtorenwijk en, via Sas-Slijkens, met een stuk van Bredene. Zij staan in eigen bedding opgesteld links en rechts van het wachthuis, tussen voornoemd plein en de Leopold II-laan, evenwijdig met de wegdraaiende tramlijn richting Koningstraat. Vroeger waren het geen bussen maar stadstrams. De terminus is echter behouden gebleven, gelet op de centrale plaats van het plein...dat binnenkort zelf aan revolutie toe is. Er wordt werk gemaakt van het geven van een soort "face lift" aan de Koningin de Badsteden van weleer. Wij allen kunnen er maar wel bij varen en, zelfs als specialist van het verleden : het kan nooit kwaad een oplettend oog te hebben voor wat de toekomst in petto heeft en over wat de historici-van-later als stof hebben om te beschrijven van wat binnen afzienbare tijd óók tot het erfgoed-van-het-verleden zal behoren ! Zo wordt er, bouwend aan de toekomst, voorzien in "werk" voor historici die graag een artikel schrijven....

Bij Vancraeynests knappe studieën ging ik te rade om wat meer te weten te komen over de herkomst van dit wachthuis. Zonder in details te treden, daarvoor verwijs ik naar het boek op bladzijden 59-61, ontleen ik volgende passus aan wat hij schrijft in zijn recent verschenen historisch werk over "De Oostendse stadstram", meer bepaald over "Een nieuw lusspoor bij het Marie-Joséplein" :

"(...) De opstapplaats voor de reizigers was aan het nieuwe wachthuis op het Marie-Joséplein. Het werd daar opgetrokken in de maand mei 1909 en was praktisch af tegen het einde van de maand. Onderaan werd het gebouw in wit geverniste Hasseltse baksteen en bovenaan uitgevoerd in hout. Het was 12 m. lang, 3 m. breed en 3,5 m. hoog. Het middelste deel van 6 m. was bestemd voor de reizigers. Langs weerskanten daarvan was er een zaaltje bestemd voor de dienst en voor de aflevering van reiskaartjes. Het geheel werd uitgevoerd in cottagestijl en met de bomen erachter werd die indruk nog versterkt. Gelijkaardige wachthuisjes werden in de daarop volgende jaren opgetrokken op het Van der Sweepplein (nu Ernest Feysplein genoemd), te Blankenberge aan het station, te Heist, te Knokke op de Lippenslaan, op het Van Bunneplein en in het Zoute. Het wachthuis van het Marie-Joséplein is het enige (in zijn soort) dat nog bewaard is. De functies van de verschillende delen zijn wel niet meer helemaal dezelfde gebleven(...)"

Beste lezer(es). Wanneer gij in stad over het Marie-Joséplein wandelt of voornemens bent om aldaar op de tram of bus te stappen, bekijk dan eens met aandacht dit wachthuis dat volgend jaar negentig wordt. Men zou het haar niet meegeven !

ENSORIANA

In bijlage vindt U een folder over "In en om het kerkje van Ensor". het boek wordt voorgesteld in het Feest- en Cultuurpaleis op 19 december aanstaande. Voorinschrijvingen kunnen gebeuren in alle grote boekhandels of bij de auteur Freddy Dufait "Res. De Mast" Ernest Feysplein 15/27 8400 Oostende op nr. 475-8164249-66.

De luxe-uitgaven zijn uitverkocht, maar de gewone uitgave is nog verkrijgbaar. Niet te missen !

ROYALTIES IN OOSTENDE : 1851-1860

door Ivan VAN HYFTE

In mijn Plate-artikel 1987-305 alludeerde ik op de wenselijkheid ooit eens nader in te gaan op de vele "gekroonde" hoofden die vóór de Eerste Wereldoorlog onze stad met een bezoek hebben vereerd. De "Koningin der Badsteden" is een al te gemakkelijk cliché als dit niet met namen wordt onderbouwd.

Voor zover ik weet, is dit nog niet systematisch gebeurd. Weinig zin vol ? Niet relevant ? Tijdverlies ? ...Gedreven door een menselijke inventarisatiedrang heb ik, bij wijze van proef en bewust van nooit volledig te kunnen zijn, een decennium aangepakt (1) toen Oostende nog niet echt die exclusieve neo-barokke badplaats was met kosmopolitische allures. Er was weliswaar al een gunstige verkeersinfrastructuur (boot Engeland/spoorwegverbinding Brussel) maar de grote stedenbouwkundige realisaties kwamen er pas na de 2e helft van de 19e eeuw. En al kwam Leopold I vrijwel ieder jaar met de familie naar Oostende, toch moest men in die vijftiger jaren nog steeds over een vuile stadsgracht om te kunnen baden.

Daarom is tegen deze achtergrond het fenomenaal aantal verblijfstoeristen, zowel de oude adel als de nieuwe elite, des te markanter. Vooral de opvallende aanwezigheid vaneersterangs adellijke figuren wekt verbazing. Tot in Parijs waar het plaatselijk weekblad "L'Illustration" op 1 september 1849 schrijft ; "...Ostende c'est la Prusse, la Suisse, la Westfalie, la Saxe, l'Angleterre, la Russie, la Hollande...". Een stelling die ik met namen zal staven. De vele baronnen, ridders, burggraven, markiezen, hertogen, graven en andere excellenties die er geweest zijn laat ik dan nog achterwege. Enkel wie vóór zijn naam S.A., S.A.R(oyale) of S.A.I(mpériale) staan heeft, komt in aanmerking. Mijn bronnen zijn eerder schaars : de Feuille d'Ostende, la Flandre Maritime en een paar La Gazette Rose d'Ostende met hun "Liste des Etrangers" die alle niet vrij zijn van slordigheden (eigennamen ??) en daarenboven (wat ze zelf toegeven) onvolledig. Verder beperk ik me tot het badseizoen (1 juni tot 31 oktober) en sla alle "koninklijke" passanten op doortocht naar Engeland en even verblijven in Oostende, over.

Nog even dit. De nummers bij Hunne Hoogheden zijn als volgt te lezen : 1 = aankomst (=A) of datum die de Liste opgeeft van verblijf (=V); 2 = De residentie; 3 = Eventuele bijzonderheden

* * *

1851 Jacobus HAMERS' paviljoen op de zeedijk gaat zienderogen achteruit. De upper class komt er niet meer voor warme zeebaden. De elite tafelt voortaan rijkelijk à la carte in de chique Cercle du Phare. De gelijkvloerse kolonnades en minarettoentjes zijn om te paraderen een meer geschikt decor dan het volkse Pavillon des Bains. The place to be is de eerste verdieping ; daar kunnen salonfähig de "fleur de l'aristocratie européenne" bijna alles bediend krijgen.

* De prinsen Charles-Marie Joseph en Leonard-Balthazar van Aremborg (Brussel)

1. 17 augustus 1851 (L)
2. Hotel Marion

Onder toezicht van Gerechtsdeurwaarder FISHER, met standplaats te OOSTENDE

STAD OOSTENDE

BELANGRIJKE OPENBARE KUNST- EN ANTIIEKVEILING VEILINGZAAL DIOSCURES

STOCKHOLMSTRAAT, 51 TE 8400 OOSTENDE

Veiling & Tentoonstelling

Veiling

ZATERDAG 07 NOVEMBER 1998

15.00 Uur

ZONDAG 08 NOVEMBER 1998

15.00 Uur

Tentoonstelling:

VRIJDAG 06 NOVEMBER 1998

15.00 - 21.00 Uur

ZATERDAG 07 NOVEMBER 1998

10.00 - 12.00 Uur

- 1) Belangrijke liquidatieverkoop van een lot Perzische tapijten: +/- 120 Perzische tapijten van hoogstaande kwaliteit. De meeste geknoopt onder het regime van de Sjah van Iran. Met kennisgeving aan het Ministerie van Economische Zaken. Wegens stopzetting van groothandel en ter vereffening van kredieten. Alle tapijten worden verkocht met certificaat van echtheid en oorsprong. Tapijten in zijde en/of wol: Ghoum, Sarough, Tabriz, Bidjar, Isfahan, Kirman, Mehravan, Gabbeh, Kashmar, Hamadan,...
- 2) Belangrijke liquidatieverkoop van een lot lederen salons: +/- 40 lederen kwaliteitssalons. In diverse kleuren en soorten leder. Ter verreffening van kredieten. Salons 3+2 / 3+1+1 / 2+2
- 3) Belangrijke collectie bronzen (fonte postuum) Clodion, Chiparus, A. Moreau, H. Moreau, P.J. Mène, Moigniez, ...
- 4) Schilderijen van bekende meesters: Anglade, Denato, Boutry, Pannier, Luce, Gardy, Zabin, ...
- 5) Aquarellen, pastels, etsen, litho's, gravures: Corneille, Saverys, Renoir, S. Dali, P. Picasso, J. Miro, ...
- 6) Antieke tijdvak- en stijlmeubelen: burelen, eendeurskasten, vaisseliers, banken, stoelen, sokkels, bijzetmeubels, ...
- 7) Belangrijke collectie kunst- en decoratievoorwerpen, glaspasta, kristal, porselein, glazenserviezen, ...

Alles wordt toegewezen aan de meestbiedende - Catalogus en inlichtingen ter plaatse

Niet op de openbare weg gooien

V.U. JANSSENS J.P.

- * Prins Georg Ribesco (Wenen)
 1. 28 augustus 1851 (L)
 2. Capucijnenstraat 31
- * Prins Louis Zu L ain Wittgenstein (Hohenstein)
 1. 31 augustus 1851 (L)
 2. Hotel Fontaine
- * Prins Carl Zu Salm (Sayn ?) Horstmar (Varlach)
 1. 31 augustus 1851 (L)
 2. Hotel Fontaine
- * Prins Narischkin (Sint Petersburg)
 1. 11 september 1851 (L)
 2. Hotel de Berlin
- * Prins Jablonowski (Krakov)
 1. 14 september 1851 (L)
 2. Hotel Royal
- * De prinsen Adolf en Ferdinand von Wittgenstein
 1. 14 september 1851 (L)
 2. Hotel Fontaine

1853 Nergens vinden de toeristen de oesters lekkerder dan in het Pavillon Musin. August laat er de marines zien van zijn broer-kunstschilder aan de " trangers" die, v oor ze de Kanonnendijk en de Jeneverbrug opwandelen naar het Westerstaketsel, van een biertje genieten.

In het  en jaar oude houten Kursaal hangen allerlei Europese wapenschilden. Russische, Balkanese en andere Donau-monarchen geven er elkaar overdag en 's avonds rendez-vous. Op bals, concerten en dansavonden vergaapt men zich aan Sissi-figuren...

- * Groothertogin Maria van Rusland
 1. 9 juli 1853 (A)
 2. Hotel des Bains
 3. Als weduwe van de hertog van Leuchtenberg was ze vergezeld van haar kinderen en een suite van meer dan 40 personen.
- * Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Pruisen
 1. 23 juli 1853 (A)
 2. Hotel d'Allemagne
 3. - Reist onder de naam "graaf von Lingen"
 - Komt speciaal naar Oostende "pour y prendre les bains"
- * Prinses Kisynsky (Hongarije)
 1. 28 juli 1853 (L)
 2. Hotel d'Allemagne
 3. Speciale vermelding "propri taire"

- * Prins Adelbert van Pruisen
 1. 15 augustus 1853 (L)
 2. Hotel du Grand Café
- * Prins De Rocca
 1. 18 augustus 1853 (L)
 2. Hotel de la Couronne
- * Prinses Koraly (Pesth/Hongarije)
 1. 8 september 1853 (L)
 2. Hotel du Grand Café
- * Prins Nicolas Bibesko (Turkije)
 1. 15 september 1853 (L)
 2. Capucijnenstraat 31
- * Prins Galitzin (Rusland)
 1. 26 september 1853 (L)
 2. Hotel des Bains

1854 De zondagse trains de plaisir brengen massa's dagjesmensen naar zee. Duitsers en Russen daarentegen blijven niet zelden een maand of zelfs meer. Ze flaneren in het nieuwe Leopoldpark of ontmoeten elkaar in ontspanningscentra zoals het Casino, de Cercle Littéraire, het Theater of in het Prinsenspark. De Société des Bains programmeert er een Soirée Dansante, een Concert au Jardin of een Bal d'Enfants...

- * De prins van Schönbourg (wellicht Schöneberg)
 1. 20 juli 1854 (L)
 2. Cour Impériale de Russie
 3. Was adjudant van de koning van Saksen
- * Prins en Prinses van Schwarzburg (Rudolstadt)
 1. 23 juli 1854 (L)
 2. Hotel d'Allemagne
 3. Een ander prinselijke telg uit de familie logeert in Hotel Fontaine
- * Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Pruisen
 1. 23 juli 1854 (L)
 2. Wapenplein 14 A
- * Prins Barclay de Toly (Rusland)
 1. 27 juli 1854 (L)
 2. Kapellestraat 2
- * Prins Georg van Pruisen
 1. 24 augustus 1854 (L)
 2. Rocher de Cancale

* Prinses Kotschoubey (Sint Petersburg)

1. 27 augustus 1854 (L)
2. Hotel Mertian

* Prins en Prinses Belosselsky (Sint Petersburg)

1. 27 augustus 1854 (L)
2. Hotel Mertian

* Prins Radziwill (Maagdenburg)

1. 31 augustus 1854 (L)
2. Hotel d'Allemagne

* Zijn Majesteit don Pedro V, koning van Portugal

1. 3 september 1854 (A)
2. Hotel des Bains
3. Tijdens zijn kort verblijf (tot 6 sep) heeft hij speciaal het Kursaal en de Cercle du Phare bezocht

* De hertog van Holstein-Glucksburg

1. 14 september 1854 (L)
2. Wapenplein 14 A
3. Een naamgenoot van hem logeert terzelfdertijd in Hotel Mertian

1855 De Russen laten het duidelijk afweten, dit jaar. De Portugeze koning don Pedro V niet, net als de Duitsers. Met de "Duchesse de Brabant" maken ze graag zuurstof-rijke zeetochtjes. Sommigen nemen "Bains de mer", anderen dan weer "bains d'air"... Schitterend nazomertje, die van '55. "On se baigne encore comme au mois d'aout" (23-9). Euforische geluiden in de pers : Scheveningen visgeur ! Le Havre kiezelsteen ! Dieppe keien. Maar Oostende...daar zijn geen woorden voor; wel meer dan 11.000 vreemdelingen !

* De prinsen Constantijn en Boguslar Czartoryski (Posen-)

1. 12 augustus 1855 (L)
2. Hotel Mertian

* De Koninklijke Prins Georg van Saksen

1. 9 augustus 1855 (A)
2. Hotel d'Allemagne

* Prinses Jeanne (Warschau)

1. 12 augustus 1855 (L)
2. Capucijnenstraat 4

* Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Pruisen

1. 30 augustus 1855 (L)
2. Sint Jozefstraat 26

* Prins Stourdza (Jassy/Roemenië)

1. 2 september 1855 (L)
2. Hotel Fontaine

* Prins Frederik Willem van Hessen en zijn prinses Anna van Pruisen

1. 6 september 1855 (L)
2. Kaaistraat 6
3. Bij hun vertrek, begin oktober, zal zijn echtgenote aan de uitbaatster van het restaurant van het Kursaal, mevr. HUNGS, een sierspeld overhandigen als teken van erkentelijkheid.

* Prins Yousouppoff (Sint Petersburg)

1. 6 september 1855 (L)
2. Hotel d'Allemagne

* Prins Frederik Willem van Pruisen

1. 9 september 1855 (L)
2. Apestraat 12

* Prins Hohenlohe (Wenen)

1. 9 september 1855 (L)
2. Hotel Mertian

* Prinses Galitzin (Wenen)

1. 13 september 1855 (L)
2. Sint Jorisstraat 9

* Prins Sopiha (Wenen)

1. 16 september 1855 (L)
2. Capucijnenstraat 4

* Prins Karel van Hessen (Darmstadt)

1. 20 september 1855 (L)
2. Hotel du Lion d'Or

* Prins Trubetzkoy (Sint Petersburg)

1. 23 september 1855 (L)
2. Hotel Fontaine

* Prinses Ghyka (Jassy/Roemenië)

1. 23 september 1855 (L)
2. Hotel Mertian

1856 ' Dr. DE JUMNÉ uit Oostende publiceert een medische gids voor al wie een zeebad neemt. "Waterdokers" zien brood in de nieuwe therapie. Badhuizen en badkoetsen duiken overal op, vooral op het weststrand waar de Russische groothertogin Helena en de Pruisische prins-regent (2 trouwe Oostende-fans) regelmatig vóór hun eigen luxecabine zitten. Naar Mariakerke toe voelen Russische en Duitse naturalisten zich lekker in hun blootje. Zelfs kroonprins Wilhelm is op Oostendes eerste naaktstrand, le Paradis, te vinden...

- * De prins van Hessen-Kassel
 1. 7 juli 1856 (A)
 2. ?
 3. "...avec sa famille et une suite nombreuse, pour y passer une partie de la saison des bains..." (F.O. nr. 3929)

- * Prins Wjasenski (St Petersburg)
 1. 10 juli 1856 (L)
 2. Capucijnenstraat 15

- * De prins en de prinses van AreMBERG (Brussel)
 1. 17 juli 1856 (L)
 2. Kattestraat 11

- * De prinsen von Löwenstein (Heubach)
 1. 17 juli 1856 (L)
 2. Hotel Fontaine

- * Prins Georg van Saksen
 1. 18 of 19 juli 1856
 2. Hotel d'Allemagne

- * Prins Trauttmansdorff (Wenen)
 1. 18 of 19 juli 1856
 2. In de Liste des Etrangers, F.O. nr 3940, staat hij, samen met zijn echtgenote en de prinselijke kinderen Anna, Fany, Marie en Charles vermeld op Langestraat 79

- * Prins Von Löwenstein (Monasterziska)
 1. 20 juli 1856 (L)
 2. Kapellestraat 6

- * Aartshertog Albrecht van Oostenrijk
 1. 29 juli 1856 (A)
 2. Hotel Mertian

- * De prins en de prinses van Pruisen
 1. 30 juli 1856 (A)
 2. ?
 3. "...pour passer une partie de la saison des bains..." (F.O. nr 3934)

- * De prins van Hanau (Kassel)
 1. 31 juli 1856 (L)
 2. Kapellestraat 5

- * Prins en prinses Kinsky
 1. 31 juli 1856 (L)
 2. Hotel Fontaine

- * De prinsessen van Liechtenstein (Wenen)
 1. 31 juli 1856 (L)
 2. Hotel Fontaine

* Aartshertog Albrecht van Oostenrijk

1. 29 juli 1856 (A)
2. Hotel Mertian

* Prinses Reuss-Kostritz (Leipzig)

1. 6 augustus 1856 (L)
2. Langestraat 31

* De prins en prinses von Hohenlohe-Waldenburg (Stuttgart)

1. 6 augustus 1856 (L)
2. Hotel Fontaine
3. Een andere prinselijke telg uit die familie logeerde op het Wapenplein 14 samen met prins von Hohenlohe-Oehringen. Nog een Hohenloher verbleef in Hotel Mertian

* Prins Lobkowitz (Praag)

1. 10 augustus 1856 (L)
2. Kapellestraat 22 A

* Prinses Stourza (Parijs)

1. 17 augustus 1856 (L)
2. Hotel d'Allemagne

* Prins Legnowsky (Berlijn)

1. 17 augustus 1856 (L)
2. Hotel de Flandre

* Prins en Prinses de Croy (Brussel)

1. 24 augustus 1856 (L)
2. Capucijnenstraat 3
3. Ook uit Brusse, en met dezelfde prinselijke titel logeert iemand in Hotel Mertian (F.O. nr. 3943)

* Prins Gortchakoff (Rusland)

1. 4 september 1856 (L)
2. Hotel Fontaine

(1) De periode 1851 tot 1860, behalve het jaar 1852 bij een totaal gebrek aan bronnen.

(wordt vervolgd)

Wie was Judocus Ignatius BALBAERT ? Een antwoord

door Jean-Marie BEKAERT

De vraagstelling kwam van Emile SMISSAERT in "De Plate", 1997, p. 265. Eén en ander is te vinden in mijn boek : "Huizen en mensen in de Adolf Buylstraat (1604-1990), deel 3 (1996), p. 669-671 en 686, onder wat ik neergeschreven heb over "(Boetiek) Stefanel".

"(...) Anno 1793 woonde Jacobus Ignatius BALBAERT hier (= op het nummer 35 van de Adolf Buylstraat). Bewust dat de Franse Revolutie ook Oostende zou treffen, legde BALBAERT in 1793 een dagboek aan. In zijn "Oostends Dagjournaal" noteerde hij chronologisch alle feiten, gebeurtenissen en voorvallen die onze stad troffen. Dit dagboek bevat onschatbare geschiedkundige gegevens voor Oostende. Zijn laatste aantekeningen dagtekenen van 1802 (...)"

"(...) Op 30 september 1794 werd Oostende in 15 wijken ingedeeld (...). Voor wijk 2 werd Michael BALBAERT, senior, West-sstraat bewoner, als wijkmeester aangeduid. Per decreet van 1 oktober 1795 werd onze provincie Frans grondgebied (...).

(...) Naar de Franse volkstelling van 1796, overgedaan en afgesloten in januari 1798, was het pand op nummer 77 bewoond door Michael BALBAERT (56 j.) en echtgenote Anna DAEGHELET (60 j.). Hun kinderen; Judocus-Ignatius (29 j.), Anna-Maria (26 j.) en Joanna-Theresia (24 j.) verbleven bij hen. Op 11 oktober vierde de familie BALBAERT feest. Hun dochter, Joanna-Theresia, te Oostende geboren op 7 oktober 1773, trad in het huwelijk met Joannes DUVIVIER, "dokter in de medicinen", te Bredene geboren op 7 augustus 1772 (...).

(...) In 1804 kreeg Thomas BLAKE, Maire d'Ostende, van de Fransen de opdracht de lijst van de 100 meest belaste stadsgenoten op te stellen. Deze lijst, op 30 Ventôse de l'An XII afgesloten (21 maart 1804), vermeldde ook Michael BALBAERT. Wat een bevestiging inhoudt van zijn sociaal statuut (...).

"(...) Anno 1814, onder het Koninkrijk der Nederlanden, werd er opnieuw geteld. De 72-jarige BALBAERT en echtgenote, de 76-jarige Anna DAEGHELET, bewoonden nog steeds hun eigendom, op nr. 33. Judocus BALBAERT, nu 46 jaar, en zijn 43-jarige zuster Anna, beiden ongehuwd, woonden nog thuis. De 24-jarige Oostendse, Theresia SCHIPMAN, was er dienstmeid. De 77-jarige Anna Isabella Françoise DAEGHELET overleed hier, op 29 januari 1816. (...) Precies wanneer de familie BALBAERT het pand verliet was niet te achterhalen (...)"

Einde citaten.

* * *

BEZOEKT DE THEMATENTOONSTELLING

HOMMAGE AAN JAN B. DREESEN

Deze tentoonstelling is, zoals de titel het zegt, een hulde aan onze in 1997 plots overleden secretaris. We maken kennis met zijn jeugd, zijn jaren doorgebracht bij de Belgische Marine, en zijn actief leven als bestuurslid en lid van verschillende Oostendse verenigingen. Diegene die Jan nog niet vergeten zijn bezoeken zeker deze tentoonstelling.

De openingsdata en - uren staan vermeld op de voorlaatste bladzijde van het tijdschrift.

EEN VISSERSVLOOT VERDWIJNT

door Jan G. DE BROUWERE

1875 : Oostende telt drie FRUTSAERT-vissersvloten. De ene behoort aan Charles, de tweede aan Emile, de derde aan Eugène.

1880 : Oostende telt nog slechts twee FRUTSAERT-vissersvloten. Deze van Emile was verdwenen.

* * *

Op vrijdag 07 april 1837 werd Emilius Franciscus FRUTSAERT (1) te Oostende geboren (2), en twee dagen nadien, zijnde zondag 09 april 1837 in de Sint-Pieters-parochiekerk gedoopt (3).

Emile groeide op in de Vissersstraat, - in een "staminee" waar véél vissers over de vloer kwamen. Want ja, vader FRUTSAERT, de herbergier, bezat een paar visserssloepen, en moeder Jeanne ASAERT was een echte vissersdochter (4). Emile liep school in de "école primaire payante", Kapucijnenstraat 3. Daarna nog wat studies en -meerderjarig geworden - werd hij reder. Reder ter visserij namelijk, en hij bouwde een vissersvloot op.

Deze vloot is goed gekend (5). Met beloop van jaren kocht Emile samen 15 boten :

Alice

Edmond (0.141), kapitein Leopold PEERE, gezonken 20 juni 1881 door een lek, op 3 mijl van Oostende. Bemanning gered door de Belgische loodsboot 13 en te Oostende ontscheept.

Emile et Jeannette later verkocht aan de Oostendse reder ter visserij J. POELAERT.

Frère Alphonse

Irma

Léon-Virginie

Léonce gebouwd 1862, verging met man en muis op 15 januari 1865 in een sneeuwstorm bij Helgoland : kapitein Leopold LOY, 7 bemanningsleden en 1 scheepsjongen.

Marie-Walburge

Mère Frutsaert (0.100) kapitein Emile Luc, 08 februari 1881 nabij de Belgische kust aangevaren door een Engelse snack (LT.18) uit Lovestoft; strandde te Blankenberge, maar weer vlot gemaakt, en bemanning te Oostende ontscheept.

Poes

Sidonie

Silvie

Vincent-Charlotte

Voltigeur (0.116), kapitein H. JANSSENS, ter hoogte van Flamsborough Head op 02 augustus 1878 lek geslagen; bemanning door Britse SS Falcon gered en te Antwerpen ontscheept.

Willem Tell kapitein DECKMIJN, voer midden april 1871 de haven van Leith binnen, met aan boord 8 bemanningsleden van een gezonken Noorse visserssloep (6)

De vissersvloot heeft een forse investering gevergd, - en een groot krediet.

Ondertussen was Emile getrouwd, en wel op dinsdag 08 oktober 1861 (7) met Jeanne-Marie DE MOOR, wier ouders Sint Paulusstraat 41 een winkel in "koloniale waren" open hielden. Het jonge gezin vestigde zich in Kaaistraat 39, waar zeven kinderen geboren werden (en nog eens drie, die zéér jong stierven) : Léonce-Emile-Pierre (8), Alice-Jeannette (9), Alfons-Karel (10), Maria-

Augusta (11), Irma-Catherine (12), Edouard-Charles (13) en Emile-Alfred-Maximilien (14). Alle samen een grote kinderlast, én een zware bedrijfsactiviteit. Maar geen nood : de zaken floreerden, Emile en Jeanne waren voorname burgers. Het gezin leefde rustig, werkzaam en gelukkig, - met ups en downs (maar wie heeft er geen ?).

Dat duurde tot vrijdag 2 augustus 1879. Op die dag overleed Emile, onverwachts.

Voor de weduwe-met-kinderen was dat een bijzonder harde klap : geen echtgenoot, geen vader voor de kinderen, en - wellicht nog erger - geen bedrijfsleider meer. Jeanne pogde eerste de flotilje zelf te beheren, - maar dat viel niet mee, en de geldschietters eisten hun geld terug. De familie FRUTSAERT sprong bij. Broers Charles en Eugène namen de sloepen over, op twee na. Jeanne hield er immers een paar voor zich : de "Emile en Jeannette" (naar haar man en haarzelf genaamd) en de "Léon-Virginie". Ze koesterde de illusie de rederij Emile FRUTSAERT niet slechts in leven te houden, maar in haar vroegere luister weer op te trekken. Wat evenwel niet meeviel. De twee sloepen werden aan een stadsgenoot, reder ter visserij, J. POELAERT verkocht.

XIXde eeuw, tweede helft : te Oostende sterft een reder ter visserij. Daarmee verdwijnt een éénmansbedrijf, - en ook een toch aanzienlijke vissersvloot.

* * *

Emile werd op maandag na overlijden plechtig uitgevaren, en in een nu nog bestaande grafkelder neergelegd, op de stedelijke begraafplaats, Nieuwpoortsesteenweg (15). Na de teloorgang van haar kleine rederij verliet Jeanne de Kaaistraat, en verhuisde naar de Rogierlaan 51 (16), en opende daar een winkel in een waar die ze allang kende : de zgn. "koloniale waren", - een kruidenierszaak (17). De winkel draaide goed, en Jeanne's kinderen genoten een goede, zelfs een zéér goede opvoeding.

Jeanne DE MOOR, weduwe FRUTSAERT, overleed op dinsdag 08 september 1894. De uitvaart werd, de vrijdag daarop, in een bomvolle (voorlopige) (18) Sint-Jozefkerk gehouden, - en was een uitzonderlijk solemneel gebeuren. Priester-zoon Alfons stond mee aan het altaar, en zoon-seminarist stond ook in het koor. Na de Mis hieven ze samen met de mede-celebrerende geestelijken het "non intres" en het "libera me" aan. Daags tevoren, te 18 uur, hadden ze de Laudens voorgezongen, in een eveneens bomvolle kerk. Jeanne werd bij haar overleden man bijgezet, en het grafschrijf aangevuld :

a la pieuse memoire de
M. EMILE FREDERIC FRUTSAERT
ne a ostende
et y decede le 2 aout 1879
a l'age de 42 ans
et de son epouse dame
JEANNE MARIE DE MOOR
nee a ostende et y
decedee le 8 septembre
1894 a l'age de 56 ans

let op : er zijn geen accenten ingebeiteld !

En daarmee is de geschiedenis van het redersechtpaar FRUTSAERT- DE MOOR afgesloten.

* * *

Na de plotse dood van Emile werd een aandenken vervaardigd, in typische vissersstijl : in een ovaal zwart houten raam een portret (in zgn. carte-de-visite formaat) omgeven door een torsade en een bloemenversiering, beide vervaardigd uit haar van de baard van de overledene (20).

NOTEN

- (1) Stamreeks : I. Joannes Franciscus, Oostkerke-Damme 14/03/1807- Oostende 03/07/1862 en Jeanne ASAERT (Hazard), Blankenberge 27/12/1801 - Oostende 29/04/1885. II. Jean-Donatien, Flêtre (F., Nord) 19/04/1767 - Brugge 11/01/1843 en Marie-Françoise-Caroline CORTEYN, Ieper 23/09/1765 - Brugge 29/10/1834. III.- Henry-Louis, Vlamertinge 11/03/1735 - Flêtre 11/09/1806 en Isabelle-Claire ROELENS (Roulens), Vlamertinge 15/08/1734 - Flêtre 07/06/1801. IV. Petrus-Christianus-Franciscus, Belle (Bailleul) en Marie-Françoise BAEKDE, - deze laatste zijn de voorouders van al de thans levende FRUTSAERTS.
- (2) Op het stadhuis aangegeven door de vader, samen met de 23-jarige timmerman Pieter BRACKX, vriend van de vader, en de stadsbode Jacobus DE COOCKER (57 jaar oud), die daar (toevallig ?) stond en als tweede getuige optrad.
- (3) Peter : Philipus SANDERS en meter : Joanna DE GROEVE.
- (4) Zie : Voorouders van een Blankenbergse vissersdochter, in : Vlaamse Stam, XXIII (1987), 326-327.
- (5) Dank zij deel II van Gustaaf ASAERT. Analytische inventaris van monsterrollen ter visserij (1818-1841 en 1860-1910). Brussel, ARA, 1986, blz. 38.
- (6) L'Echo d'Ostende, nr 678 van 27/04/1871.
De legendarische Willem Tell werd weer "tot leven geroepen" midden XIXde eeuw, en werd overal in W-Europa bijzonder populair, dank zij het drama van Schiller en de opera van Rossini, - van daar die Zwitserse naam, na al die bootsnamen van bij ons.
- (7) Huwelijkscontract verleden voor notaris Hyp. VAN ISEGHEM te Brugge op maandag 18/09/1861. Getuigen bij het huwelijk : Michel MINNE, timmerman, Joseph DE BONINGHE, koopman, Armand VAN BEYL, koopman en Felix VAN WYNENDAELE, bizondere. Jeanne DE MOOR was geboren te Oostende op zondag 01/09/1833, en daags daarop gedoopt, peter : Jan DOYENS; meter : Jeanne CUYLE.
- (8) 07/03/1862, D. 08/03/1862 in St-Pieterskerk - 31/10/1882, std. KUL.
- (9) 16/11/1863, D. 18/11/1863 - 25/01/1941 x Charles DE SORGHIER 14/05/1887; zie : Ostendiana VI (1993) p. 161.
- (10) 28/02/1867 - Roeselare 23/11/1933. Priesterwijding Brugge 31/05/1890, eerst leraar rhetorica, dan principaal O.L.Vr. College te Oostende, 29/09/1902 geprofest Redemptorist te Sint-Truiden.
- (11) 07/12/1870. D. 09/12/1870; x Oostende 06/05/1913 Hans RICHTER, gemeenteontvanger Ibenbüren (D. Westfalen), waarvan afstamming.
- (12) 09/02/1773, D. 11/02/1873 (peter Felix VAN WYNENDAELE, meter Jeanne FRUTSAERT- - Brugge 13/03/1932.
- (13) 27/04/1875 - Kandy (Sri Lanka) 02/05/1957, D. 29/04/1875 (peter Eduard DE LANGHE, meter Catharine THIENPONDY). Priesterwijding Brugge 28/05/1898. Eerst leraar poësis O.L.Vr. College Oostende, later Jezuit (o.m. president Pauselijk Seminarie Colombo). Dr. Phil.
- (14) 19/02/1878 - Brugge 08/01/1936, D. 23/02/1878 (peter Emile VAN WYNENDAELE, meter Sidonia DE MOOR). Priesterwijding Brugge 22/12/1900, priester in het Bisdom. STD (= Sacrae Theologiae Doctor).
- (15) Grafkelder 06-04-11/1879.
- (16) In een stadsdeel dat sterk aan het groeien was.

- (17) Van Jeanne's winkel bewaart de familie nog een kistje, waarin rijst uit Londen ingevoerd werd.
- (18) Deze voorlopige kerk werd op de oude vestingen gebouwd, daar waar na haar afbraak het Koninklijk Atheneum gebouwd werd. De kerk werd gebouwd op kosten van de familie HALWIJK en van Edmond VAN ISEGHEM.
- (19) Het bidprentje vermeldt een vraag van de overledene : Mes fils souvenez-vous de moi à l'autel du Seigneur. Deze vraag (die allicht nooit formeel was uitgesproken) duidt op zoon Alfons, toen reeds priester, en op zoon Eduard, toen seminarist; de overledene heeft wellicht nooit vermoed dat haar derde zoon ook priester zou worden !
- (20) Piëteitsvol door de familie bewaard.

LIDGELD 1999

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 1999 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	400 Fr
Steunend lid :	500 Fr
Beschermend lid :	vanaf 1.000 Fr

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin. Alleen diegenen die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 30 oktober) ontvangen hierbij een stortingsbulletin.

Ook dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd "**NOGMAALS LA BELLE EPOQUE (prentkaarten 1893-1923)**" gekozen.

Jean Pierre FALISE
Penningmeester

De lidgelden die nu van toepassing zijn werden ingevoerd in 1989. Dit is nu het 11e jaar dat ze niet gewijzigd worden !!!

Dit is o.a. mogelijk doordat enkele leden hun bijdrage gevoelig verhoogden.

Volgt hun voorbeeld en geef ons een financieel steuntje

**Wordt Steunend lid i.p.v. Aangesloten lid
Wordt Beschermend lid i.p.v. Steunen lid**

GESCHIEDENIS VAN DE RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE-OOSTENDE

door Jozef VAN OOTEGHEM

Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Brugge

1. De Franse tijd.

1.

Per decreet van 1 oktober 1794 werden de Zuidelijke Nederlanden en het Prinsbisdom Luik bij de Franse Republiek ingelijfd en verdeeld in negen departementen, die in 1814 de Nederlandse en in 1830 de Belgische provincies zouden worden (de oprichting van het Groot Hertogdom Luxemburg buiten beschouwing gelaten).

Bij het Verdrag van Campo Formio dat Frankrijk en Oostenrijk op 17 oktober 1797 afsloten werd de annexatie bij Frankrijk definitief.

De annexatie bij Frankrijk had tot gevolg dat het Franse decreet van 16-24 augustus 1790 betreffende de rechterlijke organisatie van toepassing werd in de geannexeerde gebieden.

Dit decreet voorzag de oprichting van rechtbanken van koophandel in de steden, waar de overheid zulks nuttig oordeelde.

Deze rechtbanken van koophandel hadden tot opdracht alle handelsgeschillen, zowel die te land als te water, te beslechten.

Ze bestonden uit vijf rechters, gekozen door en uit de vergadering van handelaars, kooplui, nijveraars, reders en scheepskapiteins van de stad waar de rechtbank zetelde.

Bij wet van 24 september 1798 (3 vendémiaire an VII) werden op het grondgebied van de "*neuf départements réunis*" (het huidige Koninkrijk België en het Groot Hertogdom Luxemburg) tien rechtbanken van koophandel opgericht namelijk te Antwerpen, Bergen, Brussel, Doornik, Gent, Leuven, Luik, Namen, Oostende en Luxemburg.

2.

In het proces-verbaal van de vergadering van 2 november 1798 (12 brumaire an VII) tot oprichting van de rechtbank van koophandel te Oostende (gepubliceerd in 1898 ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de rechtbank) leest men :

"Ce jourd'hui, 12 brumaire an VII, à quatre heures de relevée, les citoyens ayant droit de voter dans l'assemblée des négociants, banquiers, marchands, armateurs et capitaines de navire, convoqués par l'administration municipale de ce canton, s'étant réunis dans une des salles de la maison commune en suite de diverses publications et affiches faites par la susdite municipalité à l'effet de choisir les suppléants d'un tribunal de commerce à fixer en cette commune en vertu de la loi du 3 Vendémiaire an VII on a procédé ainsi qu'il suit."

Het proces-verbaal vermeldt dat een lijst van 87 personen ingeschreven in het "*registre civique*" werd voorgelegd en dat 28 ervan erkend werden als stemgerechtigd.

Frederik Belleroche werd tot voorzitter van de rechtbank verkozen en werd in die functie geïnstalleerd na voorafgandelijk de volgende eed te hebben afgelegd :

"Je jure haine à la royauté et à l'anarchie, attachement et fidélité à la République et à la Constitution de l'an III."

Werden tot rechters verkozen : Louis Devette, Ignace de Coninck, Jean De Gruyter en Jacques Serruys.

Werden tot plaatsvervangende rechters verkozen : Mathieu Brisse, Cooney senior, Mathieu Ocket en Sedron Belpère.

In het proces-verbaal vindt men ook een pijnlijk staaltje van de verfransing waaraan de geannexeerde gebieden onderworpen werden want er blijkt uit dat de oudste aanwezige handelaar de vergadering niet kon voorzitten omdat hij de Franse taal niet kende :

"Le citoyen Ratsé, ayant été reconnu le plus âgé, a été invité par l'assemblée à remplir les fonctions de président d'âge. Il s'en est excusé, ne sachant la langue française ; en conséquence, le citoyen Jean De Gruyter, père, comme plus âgé ensuite, a occupé cette place."

De verkozen rechters verkozen zelf tot griffier Jean Baptiste Hubert Serruys, die een vermaard jurist was en die voor de annexatie bij Frankrijk *"Advocaet van den Raede in Vlaenderen"* en auteur van het *"Zesden Placcaert-Boek van Vlaenderen"* was geweest.

Het was een zeer wijze beslissing een jurist tot griffier te verkiezen want enkele jaren later werden verscheidene zeer belangrijke wetboeken uitgevaardigd onder andere :

- de *"Code civil des Français"* van 21 maart 1804 die op 3 september 1807 opnieuw gepubliceerd werd onder de benaming *"Code Napoléon"* ;
- de *"Code de commerce"* die in werking trad op 1 januari 1808.

De verkiezing tot griffier van de rechtbank van koophandel te Oostende was niet het eindpunt van de loopbaan van Jean Baptiste Hubert Serruys want later bekleedde hij nog tal van andere ambten zoals dat van vrederechter, notaris en burgemeester van de stad Oostende.

3.

In het dagboek dat een ingezetene van Oostende heeft bijgehouden van 25 maart 1793 tot 28 september 1802 en waarvan in 1997 een gemoderniseerde versie van de hand van A. G. DRIESSEN verscheen wordt de oprichting van de rechtbank van koophandel herhaaldelijk ter sprake gebracht.

Men leest er onder andere het volgende in.

19 oktober 1798

Er werd afgekondigd dat allen, die gerechtigd waren tot de verkiezing van de leden der Rechtbank van Koophandel, hun patent dienden bij zich te hebben om toegelaten te worden.

De benoeming, die normaal om 15 uur diende plaats te grijpen, ging niet door wegens gebrek aan voldoende kiezers en werd verschoven naar de 12 brumaire (2 november).

2 november 1798

Na de vergadering van de notabele kooplieden voor de verkiezing van de leden van de Rechtbank van Koophandel werden volgende leden benoemd : FREDERIK BELLEROCHE, voorzitter, LOUIS DE

VILLE (volgens het proces-verbaal van de vergadering LOUIS DEVETTE), IGNACE DE CONINCK, JAN DE GRUYTTERS en JACOBUS SERRUYS rechters en MATHEUS BRISSE, JAN COONEY (vader), MATHEUS OCKET en SEDRON BELPAIRE als rechters-plaatsvervangers.

8 november 1798

Om 15 uur werd de rechtbank van koophandel geïnstalleerd in een lokaal van de gewezen Oratorie.

21 januari 1799

Vandaag was het het verjaardagsfeest van de dood van koning Lodewijk XVI. In het midden van de markt was een theater opgesteld. Het feest begon met de beiaard en het afschieten van de stadskanonnen. Alle stads- en staatsbedienden en de staf verenigden zich om 10 uur op het stadhuis, terwijl het garnizoen zich rond het theater schaarde. Nadat de stoet op de markt kwam werd het feest geopend met enige toespraken tot het volk. Daarna zongen enige Franse toneelspelers enkele vaderlandse liederen. Nadien volgde een toespraak van de president van de Municipaliteit die besloten werd met volgende eed : "Ik zweer haat aan het Koninkrijk en aan de regeringsloosheid, getrouwheid en aangekleefdheid aan de Republiek en aan de constitutie van her jaar 3". Deze eed werd door alle bijzijnde beambten en militairen uitgesproken. Hierop beklom de commissaris van de Uitwerkende Macht het theater en gaf een lezing betreffende het feest. Nadien volgden nog enkele patriotische liederen. Nadien werden alle bedienden op het stadhuis uitgenodigd om het proces-verbaal van de afgelegde eed te komen ondertekenen. Ze werden als volgt gerangschikt :

- de leden van de Municipaliteit
 - de plaatscommandant aan het hoofd van de staf
 - de leden van de Rechtbank van Koophandel
 - de vrederechters en hun assesseurs
- (.....)

4.

De rechtbank van koophandel te Oostende was bevoegd voor het gehele rechtsgebied van de correctionele rechtbank te Brugge.

Heel snel gingen echter te Brugge stemmen op om ook daar een rechtbank van koophandel op te richten wat geschiedde bij wet van 9 januari 1805 (19 nivôse an XIII).

Per decreet van 18 november 1810 werd het rechtsgebied van de rechtbanken van koophandel te Brugge en te Oostende als volgt vastgesteld :

- het rechtsgebied van de rechtbank van koophandel te Brugge omvatte de kantons Ardoosie, Brugge, Ruiselede en Tielt ;
- het rechtsgebied van de rechtbank van koophandel te Oostende omvatte de kantons Gistel, Oostende en Torhout.

2. Het Verenigd Koninkrijk.

5.

In 1814 werd Brussel door Russische en Pruisische troepen bevrijd en werden de Zuidelijke en de Noordelijke Nederlanden verenigd onder prins Willem van Oranje, die Koning Willem I werd.

In 1818 schafte Willem I de Rechtbank van koophandel te Brugge en de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk af.

De auteur Ph. van Hille schrijft hierover in zijn werk *"Het Hof van Beroep te Brussel en de Rechtbanken van Eerste Aanleg in Oost- en West-Vlaanderen onder het Nederlands Bewind en sinds de Omwenteling van 1830 tot 4 oktober 1832"* onder meer het volgende (bladzijde 18) :

"Willem I met zijn cartesiaanse geest had geen goed oog voor uitzonderingsrechtbanken, daarbij begrepen de handelsrechtbanken. Op 6 maart 1818 werden de koophandelsrechtbanken van Brugge en Kortrijk afgeschaft.

In Vlaanderen bleven alleen behouden, al moesten zij later bij de gerechtelijke hervorming verdwijnen, de rechtbanken van koophandel van Gent, Sint Niklaas en Oostende."

De gerechtelijke hervorming, die Willem I reeds bij het begin van zijn bewind had aangekondigd en die de afschaffing van alle rechtbanken van koophandel voorzag, kwam slechts tot stand door de wet van 18 april 1827. De toepassing van die wet werd uitgesteld. Ondertussen was België onafhankelijk geworden.

3. Het Koninkrijk België.

6.

Na de totstandkoming van de Belgische onafhankelijkheid in 1830 werden de Rechtbank van Koophandel te Brugge en de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk heropgericht bij wet van 4 augustus 1833 (Belgisch Staatsblad van 8 augustus 1833).

In het verslag van de commissie die belast was met het onderzoek van het wetsontwerp betreffende de heroprichting van deze rechtbanken (Belgisch Staatsblad van 15 juli 1833) leest men het volgende :

"Le tribunal de commerce de Bruges fut établi par la loi du 19 nivôse an XIII.

Un décret impérial du 6 octobre 1809, porté en exécution de l'article 615 du code de commerce, réorganisa ce tribunal, et en établit un autre à Courtray.

Le gouvernement des Pays-Bas se montra constamment hostile aux tribunaux de commerce. Il avait conçu le projet de les supprimer tous et ce projet reçut un commencement d'exécution en 1818, par la suppression de ceux de Bruges et de Courtray, et de quelques autres encore. La loi sur l'organisation judiciaire devait compléter la mesure, en l'appliquant au royaume entier.

Cette suppression, conséquence d'un système que la Belgique a repoussé, paraît ne plus devoir être maintenue. Aussi votre commission vous propose-t-elle d'adopter le projet du gouvernement en tant qu'il a pour objet le rétablissement des tribunaux de commerce de Bruges et de Courtray."

7.

In de loop der jaren werden heel wat wijzigingen gebracht aan de rechtbanken van koophandel.

De meest ingrijpende wijzigingen zijn deze doorgevoerd door het Gerechtelijk Wetboek dat in werking trad op 1 november 1970 onder meer de volgende :

- het voorzitterschap van de rechtbank en het voorzitterschap van de kamers van de rechtbank wordt waargenomen door beroepsmagistraten in plaats van door lekenrechters ;
- de rechters in handelszaken worden niet meer verkozen maar benoemd door de Koning ;
- in de arrondissementen waar er nog geen rechtbank van koophandel bestaat wordt er een opgericht ;
- in de arrondissementen waar er meerdere rechtbanken van koophandel bestaan komt er één enkele rechtbank van koophandel : dit geschiedde zo in het gerechtelijk arrondissement Brugge waar er twee rechtbanken van koophandel bestonden namelijk een te Brugge en een te Oostende : de twee

rechtbanken werden verenigd tot één rechtbank verdeeld in twee afdelingen zijnde de rechtbank van koophandel te Brugge die bestaat uit een afdeling met zetel te Brugge en een afdeling met zetel te Oostende.

Slot.

De oprichting van rechtbanken van koophandel en meer in het algemeen de gerechtelijke hervormingen doorgevoerd door de Franse Revolutie worden doorgaans als zeer positief aangezien.

De meeste excessen, die gepaard gingen met deze hervormingen, verdwenen snel.

Over de oprichting van de rechtbanken van koophandel schrijft Georges Soyser in zijn in 1928 verschenen - zeer kritisch - boek "Le Drame Révolutionnaire et Napoléonien à Ostende" :

"Mais serons-nous contraints de consigner toujours, sans désespérer, le triste bilan de toutes ces misères imposées par le Directoire, au nom du "bonheur du peuple", sans jamais y découvrir une mesure utile et bienfaisante ?

Non. Voici heureusement décrétée par la République le 3 vendémiaire, l'érection dans les départements belges de dix tribunaux de commerce, à Bruxelles, Anvers, Louvain, Ostende, Gand, Mons, Tournai, Liège, Namur et Luxembourg.

C'était une innovation favorable, qui allait rendre plus tard au commerce, alors anéanti, les services les plus signalés, et une juridiction dont le dix-neuvième siècle devait épanouir l'action efficace et intelligente."

De Vlaamse rechtsgeleerde R. Van Lennep drukt zich in zijn werk "Belgisch Burgerlijk Procesrecht, Deel IX Rechterlijke inrichting" verschenen omstreeks 1958 op pagina 7 als volgt uit over de hervormingen doorgevoerd door de Franse revolutie :

"De grondstellingen uitgevaardigd door de Franse omwenteling liggen nog steeds aan de basis van onze huidige gerechtelijke organisatie en hun behoud blijkt zonet de enige, dan toch een voorname waarborg of zelfs voorwaarde van westerse beschaving en een lichtbaken voor andere beschavingen.

Die grondstellingen zijn de scheiding der machten, de omschrijving der taak van de Rechterlijke Orde als draagster van de Rechterlijke Macht, de afschaffing der berechtigingsvoorrechten of onttrekkingen aan de gewone rechtsmacht, de afschaffing van het venaal en hereditair karakter van judiciale ambten, de openbaarheid der terechtzittingen en de motivering van gerechtelijke uitspraken."

KLEINKUNSTAVOND EN SOUPER

Onze jaarlijkse kleinkunstavond en souper gaat dit jaar door op
zaterdag 5 december

Voor meer details zie bijgevoegde nota

DECEMBER I - ACTIVITEIT. Diner en kleinkunstavond.

Onze jaarlijkse kleinkunstavond voorafgegaan door het, even, jaarlijks souper van de Kring gaat door op

zaterdag 5 december 1998 om 19 uur

in de sfeervolle zaal van het restaurant BENNY, hoek Langestraat-Vlaanderenstraat.

Op het menu staan

Degustatie : Versnijding van de ijsvis filet naar de wijze van
"Camille Cerf" met fijne saffraandraadjes

"Cuvée La Duchesse Méthode Champenoise"

* * *

Ruitvormig ingeschroeiide St. Jacobsoester in kwartet
op een toonladder van peterseliestengels
groenteneria in filodeeg verpakt

"Mouton A Cinq Pattes Appellation Bordeaux Contrôlée 1997"

* * *

Gebraden bosduif met gekarameliseerde appeltjes
met infuus van Calvados Trou Normand
wintergroenten in koolblad opgerold
knolselderpuree

"Château Les Tempeliers Appellation Côtes de Bergerac Contrôlée"

* * *

Partjes Ganeese ananas in suiker gebakken
piramide als Cheops ijsbereiding
coulis met vleugje dragon

"Arabica koffie"

De gekende volkszangeres **Lucie Loes** zal ons na de maaltijd vergasten op haar gekende repertoire met o.a. prachtige Oostendse "evergreens". Diegenen die haar reeds hebben horen zingen weten welke ambiance zij in een zaal kan scheppen. Daarom belooft dit een schitterende avond te worden.

De deelname in de kosten bedraagt 1.300 Fr. Hierin zijn begrepen : het aperitief, de maaltijd, de wijnen en het optreden.

De deelname gebeurt door storting op rekening 380-0040384-06

Jean Pierre Falise

H. Serruyslaan 78/19

8400 Oostende

met vermelding "deelname aan de kleinkunstavond en diner op 5 december met X personen en dit vóór 28 november. Wij rekenen stellig op Uw aanwezigheid en elk zegge het voort.

J.P. FALISE

OPENINGSDATA HEEMMUSEUM IN 1998

- elke zaterdag

- van 31 oktober t/m 08 november (gesloten 01 en 3 november)

- van 19 december t/m 03 januari 1999 (gesloten 22, 25, 29 december en 01 januari 1999)

telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

BON COCK
CAMERA
SERVICE

Jozef II straat 44
Hoek Christinastraat
8400 Oostende

**VANAF HEDEN HEBBEN ONZE LEDEN OP VERTOON VAN HUN LIDKAART
GRATIS TOEGANG TOT HET MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN OOSTENDE**

B. & C. Nuytten N.V.

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

HET UITVAARTKONTRAKT IS
DE ABSOLUTE **ZEKERHEID** DAT UW
BEGRAFENIS OF CREMATIE ZAL UITGEVOERD
WORDEN VOLGENS **UW WENSEN** EN DAT
UW FAMILIE ACHTERAF **GEEN FINANCIËLE**
BESLONNEMINGEN HEEFT.

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53
fax. 059 - 80 92 39